

Grünberg Karol

Data urodzenia: 1923

Historyk, profesor UMK, członek zwyczajny TNT w l. 1980-2012

Urodził się w Drohobyczu (obwód lwowski) w rodzinie robotniczej, jako syn Nuchima i Anny z domu Guttman. W rodzinnej miejscowości ukończył szkołę powszechną, a następnie Gimnazjum Państwowe (nowego typu), zdając maturę w 1941 r. Podczas II wojny światowej przebywał w ZSRR (do 1946 r.), pracując m.in. w kopalni miedzi w Kafanie (Armeńska SRR). W l. 1944-1945 studiował w Instytucie Pedagogicznym w Aszchabadzie, który ukończył. Po repatriacji do Polski podjął pracę jako redaktor w dziale recenzji redakcji czasopisma „Nowe Drogi” (do 1950 r.) i rozpoczął studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim na seminarium prof. Żanny Kormanowej. W 1951 r. uzyskał tytuł magistra filozofii w zakresie historii na podstawie pracy *Poglądy pierwszego Proletariatu na kwestię narodową*. W l. 1950-1956 pracował jako asystent w dwuletniej Wyższej Szkole Partyjnej przy Komitecie Centralnym PZPR (od 1957 r. – Wyższa Szkoła Nauk Społecznych), a następnie (1956-1968) jako adiunkt w Katedrze Historii Powszechnej XIX i XX wieku w WSNS. Równolegle w l. 1952-1956 studiował w Instytucie Nauk Społecznych, pisząc pod kierunkiem prof. Walentyny Najdus-Smolar rozprawę kandydacką *Pierwszy okres stosunków między SDKPiL a SDPRR w latach 1900-1904*, którą obronił w 1958 r. W 1968 r. uzyskał habilitację na podstawie rozprawy *Koncepcje federalistyczne w polskim ruchu socjalistycznym w latach 1864-1918*. Po likwidacji Wyższej Szkoły Nauk Społecznych podjął starania o zatrudnienie na UMK w Toruniu. Od 1 września 1969 r. był docentem na Wydziale Humanistycznym UMK, w 1976 r. otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1988 r. – profesora zwyczajnego. W l. 1976-1984 kierował Zakładem Historii Powszechnej i Polski XIX i XX w. w Instytucie Historii i Archiwistyki UMK.

Do 1948 r. należał do Polskiej Partii Robotniczej, a następnie od 1948 r. do Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. W l. 1982-1983 pełnił funkcję sekretarza Komitetu Uczelnianego PZPR ds. ideologicznych, członka Egzekutywy Komitetu Uczelnianego PZPR przy UMK. Mimo przejścia na emeryturę w 1993 r. nadal prowadził zajęcia dla studentów (do 2001 r.). Od 1968 r. prowadził seminaria magisterskie z historii, a w l. 1982-1986 także dla studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, w Wojewódzkim Uniwersytecie Marksizmu-Leninizmu (WUML) i w bydgoskiej filii Wyższej Szkoły Nauk Społecznych. Był członkiem rad naukowych: Instytutu Krajoznawstwa i Socjalistycznych PAN i Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich (pracownik w 1985 r.), Polskiego Towarzystwa Historycznego i TNT. W 1993 r. był promotorem doktoratu *honoris causa* UMK izraelskiego historyka dr. Yitzhaka Arada.

Jego zainteresowania naukowe koncentrowały się wokół historii Niemiec, hitleryzmu, stosunków niemiecko-sowieckich, sowiecko-polskich oraz polsko-ukraińskich. Opublikował prace z zakresu dziejów ruchu robotniczego, historii mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej oraz biografie postaci związanych z Trzecią Rzeszą, w tym książki *Adolf Hitler. Biografia Führera*, *Życie osobiste Adolfa Hitlera*, *SS – czarna gwardia Hitlera*, *Joachim von Ribbentrop*, *Hitlerjugend*, *Czwarty rozbiór Polski*. W 1982 r. za popularyzację wiedzy o historii ruchów społecznych w Polsce otrzymał nagrodę redakcji „Trybuny Ludu”. Był odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (1954), Złotym

Krzyżem Zasługi (1956), Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1976) i Medalem 40-lecia UMK (1985).

Zmarł w Toruniu. Został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

Anna Supruniuk